

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. IX. Quæ præcipuè iudicium hoc exasperarent, seu quæ rationem
reddendam potissimùm turbent.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

brium adderent. Ergo herum lethargo incredibili sopitum, è cubiculo, è domo velut mortuum exportant, & campo medio depositum destituunt. Interea cælum fœdis tempestatibus misceri, micare fulgura, mugire tonitrua, nimbi præcipitare: ita demum evigilare herus lethargicus, circumspicere, pavere, in alium Orbem se delatum credere, horrere ac obtupescere se nudà humo extra cubiculum, & extra domum sine famulis, sine omni ope ac solatio inter pluvias, inter turbines & procellas, rigentem gelu, irato cælo destitutum, & undequaque perditissimum.

2. Reg. c. 12.
v. 7.

Vis, Lector, hunc virum nomen? Da veniam: Tu es ille vir: & si quis alius tibi non abfimilis. Vitam hanc cogita quæ in ultimum vespere, & in noctem vergit, horis omnibus morti vicinioribus. Interim voluptates & vana gaudia sectari lubet. Habet suam quicquid suburbanam villam & viridaria, ubi vel avaritiæ, vel inertis otio, vel crapula, vel luxuriæ, alterive vitio indulgeat. Hic nequissimus proditor servus, nomen ei Corpus, caralepin suo hero Animo propinat. Ita bonus iste herus in exitum suum sopitus non dormire tantum, sed lethargo laborare incipit. Moveretur, vellitur, impellitur, stimulatur à Deo, ab Angelis, ab hominibus; sed non excitatur, oculos non aperit, quos lethargus vicit. Heu miserum, quem tam inexpugnabilis dormiendi necessitas ligavit. Tam arctè sopitum Acherusii prædones diaboli, huc illuc rapiunt jam suimet oblitum & velut mortuum. At verò cum tempestas mortis supra caput stat, cum ira divina intonat, cum iudicii fulmen jam afflat, tunc animus demum oculos aperit; sed jam extra domum sui corporis est, sine opibus, sine famulis, sine omni comitatu. Quis tunc tremor, quis angor & pavor animum occupabit, cum tabulas signatissimas Iudex proferet, & ex iis dicet sententiam. Nunc ergo in iis scribe, quidquid tunc scriptum volles, quidquid volles deletum, nunc dele, dum scribendi aut delendi tempus est. Hoc erit Iudicium tuum, quod ipse decreveris.

3. Reg. c. 20.
v. 40.

CAPVT IX.

Quæ præcipue Iudicium hoc exasperent; seu,
Quæ rationem reddendam potissimum
turbent.

Seneca epist.
76. med. l.

Veteris Philosophiæ decus illustrissimum Seneca, de die fatali disserens: Singuli dies, inquit, subtrahunt aliquid viribus. Carpinar. Ego certe velut appropinquet experimentum, & dies ille de omnibus annis meis sententiam laturus venerit, ita me observo & alloquor: Nihil est, inquam, adhuc quod aut verbis aut rebus exhibuimus. Quid profecerim, morti crediturus sum. Non timide itaque componor ad illam diem, quo remoris strophis, de me iudicaturus sum, an tantum loquar fortis, an sentiam. Mors de re pronuntiatura est. Ita dico; disputationes & literata colloquia, & ex præceptis sapientum collecta verba, & eruditus sermo, non offendunt verum robur animi. Est enim oratio etiam timidissimis audax. Quid egeris, tunc apparebit, cum animam ages.

Mors de
virtute ho-
minis pro-
nunciat.

O verum vetustissimum! Quæ enim per omnem vitam cogitationes hominis, quæ dicta ejus & facta fuerint, extrema vite horula demonstrat. Iudicium hæc reo revelat. Nimirum in ultimo comædiæ actu cernitur, quàm boni aut mali actores fuerimus. Qualis quisque fuerit æconomus, tunc liquet, cum rationes sibi constent. Cui & à quo reddenda sit ratio, jam supra explicatum. Quæ rationem reddendam præcipue turbent, & iudicium exasperent, hoc capite dicendum.

P Rinfam omnium est, incuria, seu Iudicii oblitio voluntaria. Viri est curas alere vanas, non necessarias: non minus tamen vitiosum, & magis noxium, in posterum nolle prospicere, nolle curas in futura extendere, sollicitudinem summè necessariam excludere. Hoc prorsus est causæ suæ indormire. Quod tantò majus dispendium, quantò gravioris momenti est negotium. Atqui ad hoc Tribunal, cui vigilandum, de salute, de capite, de æternitate agitur. Hoc unum tanti momenti est, ut alia omnia, ad id collata, nullius momenti sint.

Morletus Musæus quæstor, ut narrant, homo profanus, nec Deum nec homines revereri, nec Inferos formidare solitus, salutis planè incurius vixit, nunquam ferè oculator, quàm cum numeranda fuit pecunia. Hinc ei cælum & marsupium ejusdem pæne pretii fuerunt. Ita sui negligens, & immemor futuri Iudicii ad Musci horre extrema venit. Hic subitus terror hominem invadere, & eò desperationis adigere, ut infernalem foveam videre sibi visus sit sui desiderio apertam. Ingerebantur homini salutis monita, Christus in crucem actus, cælum sanguine Christi reparatum, divinæ misericordiæ solium, nemini dum viveret, inaccessum monstrabatur. Frustra omnia. Cælum illi gaudia promittebat, sed minabatur fulmina: Deus omnèsque superi videbantur, ut hostes adversari. Ita vixit miser, ita finit. Antecedens vita comitantis mortis est regula. Sicut vivitur, sic vita clauditur. Quæ vergit arbor sana, illac cadit faucia: Vox Siracidæ est: Anima nequam disperdet eum, qui Eccl. c. 6. se habet, & in gaudium inimicis dat illum, & deducet in for-tem impiorum.

Rerum naturalium periti ajunt olorem morti vicinum hilarescere, & in lætitiæ signum alis plaudere. Num canat & moduletur olor, multæ quæstionis est, hic non tangimus. Hyæna verò moritura, ut iidem asserunt, ingemiscit tristis, clamat, plorat, ululat. Causam Aristoteles assignat sanguini. Cum ergo sanguis cygni dulcis ac detectus ad cor concurrat instante morte, mirum non est aliquid inde lætitiæ sequi. Hyæna verò sanguis fœculentus, amarus, pestilens, cum ad agrum cor properat, tristitiam ingenerat.

Sanguis Christiani bonus, bona conscientia. Salomonis oraculum est: In malitiâ suâ expelletur impius: sperat autem iustus in morte suâ. Impii in tenebris conticescent: Pedes sanctiorum suorum servabit: Pes noster, finis noster est. Hunc singulari præsidio Deus in amicis suis tuebitur. Non obliviscetur Christus suorum, qui sui nunquam oblitus sunt. Vis ergo Iudicium non formidare: assidue illud cogita, ad illud te semper præpara.

A lterum, quod singulare hoc Iudicium reddit formidolosum, est Sacramentorum neglectus. Utrumque vitiosum est, aut infrequenter, aut oscitanter his uti. Hæc salutis sunt remedia, quæ usui tam raro aut negligenti male applicantur. Recenset Beda non ignotam, sed horribilem tragediam. Inter aulicum famulitium Coenredi regis vir industrius erat, sed domino suo charior quàm Deo. Monebatur is sæpius desineret flagitia flagitiis necdere; vitam improbam simili coronatum iri exitu, ni resipisceret. Aggressum mortis incertissimum esse, & sæpe repentinum: à morte sequi Iudicium & Tribunal, quod vel otiosi verbuli, vel impuræ cogitationeulæ rationes sit exacturum: à Iudicio isto pendere totam æternitatem. Quare videret quid ageret. Neminem cum Deo impune unquam jocatum. At ille hæc velut somnia suavi cacinno digerens, ne autem inter pessimos haberetur, pœnitentiam ausus est promittere, sed nonnihil tardior. Inter hæc adest morbus & hominem

2. Sacra-
mentorum
neglectus.

Lib. 5. Hist.
Anglicanæ
c. 14.

minem in lectum deiecit. Rex ad egrum revivens, monet sedulo, nunc opportunum esse tempus, nunc occasionem à fronte capillatam posse apprehendi; deo moras rumpere, & cum Deo redire in gratiam. At ille quo blandius regias preces exiret, non abhorre se, aiebat, quo minus, præteritam vitam expiare: id tamen, ubi à morbo revaluisse, efficacius conficiendum. Alioqui plurimos in aula dicturos, id mortis metu fieri. Fortiter sibi locutus videbatur: sed scire volebat miser, has diaboli technas in suum desituras exitium. Interim morbus acquirat vires & obstinatum tacitis incrementis propinat morti. Rex redit, ægroti valetudinem oculis exploraturus. Hic æger, jam frustra se adiri, nec enim quidquam amplius salutis sperantem esse dicebat. Rex istud delirium morbo tribuens, innoxiam esse insaniam interpretabatur; at æger, non insanire se, sed immane quantum à conscientia perditissimâ cruciari, ab eâ has voces extorqueri, & unâ narratiunculam brevem ingressus: Paullo antè, aiebat, duo venisti oris ephedi ad lectulum adfuerunt, quorum alter libellum parvulum exhibuit legendum, in eo quidquid unquam boni à me factum, inveni, sed heu quam id omne fuit exiguum! Mox agmen demonum huc irrupit, ex his unus volumen ingens & formidabile mihi pariter, legendum jussit obtrudi. Ut vidi, ut legi, perii: nam in eo scelera mea omnia non verborum tantum & factorum, sed & ipsarum cogitationum reperi & cohorui. Tum hostes mei formosos juvenes allocuti: Hic noster est, aiebant, vos facessite. At illi hoc unum responderunt: Non negamus, vester est; quod vultis, ducite. Et cum dicto evanuerunt. Jamque miser ita perditus sum, ut non solum circa me, sed intra me sentiam tortores meos. Actum est de me, cheu, actum est: interii vel centies. Patent Inferi; jam jam eò abripiar. Hic ultimus fuit morientis psalmus. Nam paullo post infelicem animam exhalavit. Breve penitentiam horruit, & in æternam incidit. Hæc autem, inquit Beda, non sibi sed nobis profutura vidit. Serum nimis est, Judicium cogitare, cum jam instat; rationes pessimè parantur differendo.

Exil. c. 1.
Siracides fideliter ac tempore monens: Ne dicas, inquit, Misericordia Domini magna est, multitudinis peccatorum meorum miseretur. Misericordia enim & ira ad illo citò proximant, & in peccatores respicit ira illius. Non tardes converti ad Dominum, & ne differas de die in diem: subitò enim veniet ira illius, & in tempore vindicte disperdet te.

Leo famelicus acutissimis oculis vicinum sibi pabulum designat ut insiliat, & disceperat: Sic ira Dei peccantem obtritu assiduo respicit, & in eum mox insilit, quem misericordiâ destituit. Ergo non tardes converti ad Dominum, & ne differas de die in diem. Immane flagitium est, misericordiam Dei facere Lenam diaboli. Ira Dei horridus ignis est, peccandi verò contumax voluntas huic igni pabulum & ligna suggerit; qui misericordiam rejicit, hanc iram magis & magis accendit. Nimirum nostrâ nos ulnâ metitur Deus. Qui enim, ut Basilius loquitur, non vult cum potest; non poterit cavere. Deus ad peccatoris nostri januam sæpissimè pulsât, & ingressum rogat, sed crebrò aliud responsum non impetrat, quàm dormire cordis dominum, aut domi non esse. Sed erit tempus, cum & nos clamabimus, atque pulsabimus, at responsum haud aliud quàm nostrum impetrabimus. Nescio vos: Non sum domi non novi vos.

§. III.

3. Simulatio & hypocrysis.
Tertium quod rationes facit impeditiſſimas, imò cassas & nullas, est, Simulatio & Hypocrysis. Formosa nequitia est, sed Deo nimium exosa, velle probum videri, & non esse.

Lib. 4. dial. c. 38.
Narrat Gregorius, in cenobio cui nomen Thon-

A golon, fuisse hominem religiosum verecundis moribus, insigni modestiâ, sedatâ indole, verbo in omnibus cõpositum. Sed longè alius fuit, quàm esse apparuit, quod finis prodidit. Nam cum aliis palam jejuniū servare credebatur, clam & occultè vorare consueverat. Multo tempore clandestinam hanc gulam aluit nemine ejus rei conscio, sic ab omnibus multæ abstinentiæ censebatur. Hoc sanctimonie furtum morbus aperuit. Nam ubi fictus hic jejunator ultima linea admotus est, omnes cœnobitas acciri voluit.

Gaudium illis spes vana iniecit: Nemo fuit qui non crederet dignum aliquid à viro tam sancto moriente audiendum. O boni! cygnum speratis in funere cantaturum; corvum audietis. Nam moribundus angoribus affluens, & toto corpore contremiscens, quod diu tæxerat, tandem fateri compulſus: Cum unâ vobis iniquebar, jejunare me crederetis, ego furtivè comedebam. Pudicos mores oculis vestris vendidi, alius animo fui. Nunc ecce morior, antequam moriar: Nam ab igneo dracone glutendus sum, qui squameo firmate & ingentibus spiribus genita pedesque meos circumligavit, suis verò faucibus spiritum meum ebibit. Dixit, & agere animam cepit. Utinque constare potest; quæ à Judice in hunc hominem sententia sit dicta. Rationes irritas & damnatas conficit hypocrysis. Illa verò talia bono audientium moribundi oculis sunt objecta. Et de similibus dici poterit, arcanum singulare Judicium ante mortem cepisse, non tamen ante illam finitum fuisse.

Hic nos divina voces excitent: Scio opera tua, quia non-
Apoc. c. 3. v. 1. & seq.
men habes quod vivas, & mortuus es. Non enim invenio opera tua plena coram Deo meo. In mente ergo habes qualiter acceperis & audieris: & serva, & penitentiam age. Si ergo non vigilaveris, veniam ad te tanquam fur, & nescies quâ horâ veniam ad te.

C De plurimis in lege veteri querela fuit justissima. Cor eorum non esse perfectum cum Deo. Hoc omnium simulatorem est, non habere cor perfectum cum Deo. Sic enim simulatores & hypocritæ testâ vassitæ actiones suas convellant, perire de si Deus illas non penitus transpiciat. Cor imperfectum, cor pessimum. Hoc in Judicio non poterit non causâ cadere.

§. IV.

Q Vartum arcani Judicii malum prolium: *Vehe-* 4. *Vehe-*
mens amor & cura rerum fluxarum, & inanum, præ-
tim pecunie. Quilibet hujus visco alas implicuerit, vix in morte se expediet. Recurrent tamdiu amata, nec ad tribunal liberum ire spiritui permittent. Oculos nostros hic testes sistimus, quibus subinde morientium spectacula obijciuntur, è quibus eluceat, quàm difficile sit à rebus intemperanter amatis avelli. Pannè idem in cuiusque hominis vitâ quod in syllogismo est cernere: quales sunt conclusionis prodromi, talis est & ipsa conclusio: Si illi necessarii, & isti si illi apparentes aut falsi, talis & hæc erit. Eodem prorsus modo prout vivimus, sic vitam claudimus: Conclusio hæc sequitur suos antecambulones, seu vitia, seu virtutes. Nimirum illac ruit arbor quâ propendet, dextrâ aut lavâ: & miraculo simile sit, si in dexteram proclinata, in lavam corruat, aut contrâ. Quisquis in virtutis dexteram propensus, in vitiorum lavam raro definit. Nec contrâ; hæcenus in lavam vitiorum inclinatus, non facillè ad virtutis dextram in morte vergit.

De homine opulento vir Religiosus & doctus commemorans: Notior, inquit, mihi unguibus meis mercator diſſimus fuit, quem moribundum calculos vel aurum numerare ex pollicis indicisque motu æstimasses, adeo vir ille (ceteroqui non improbus) hujusmodi rationibus in vitâ fuerat occupatus.

Vidimus ipsi & audivimus simillima. Fuit qui mortuus brevi, nihilominus pecunias poscens & familiam incre-

increpans: Vos, aiebat, nihil agitis, hoc & hoc nomen non expungitis. Huc ergo pecunias: finite surgam; syngraphas & percriptiones inspiciam.

O moriture! syngraphas inspicere, sed longe alias, sed tuas, non aliorum: ad reddendam rationem te para; iudicium praevidere.

Sed quemadmodum cura quae fatigaverit vigilantem, eadem sese ingerit dormienti, ita quae in deliciis fuere viventi, eadem recurrant fatigantque morientem.

Thom. Cantip. lib. 2. mirat. sui exi c. 22. in fine

Cameracensis proepiscopus, de feneratoris opulento mentionem faciens: Ego ipse, inquit, in Brabantia virum pecuniae ac fenerationi deditissimum vidi, quem saepius allocutus, strenue oburgavi, & una monui amice, nimium auri amorem exercebat, & tandem aliquando funebre illud malum desineret, cogitaretque serio, qualem brevi rationem non posse corrumpi. Surdo fabulam. Nihil profeci, nec enim ulla morum emendatio secuta. Videbatur quidem vir ille velle non inter

peffimos numerari. Nam homines religiosos cum eis occurreret, humaniter alloqui & rogare, imò verò etià cum lacrymis obtestari solebat, sui memores essent, & Deum pro se deprecari non omitterent. Nimium vult, & non vult piger. Non oderat, & vult vir iste, sed quia nimium prae caelo amaverat aurum, se caelo indignum fecerat. Quando igitur crebrioribus monitis nihil profectum est, voluit Deus tam infecundam arborem succidi. Ita morbo subito correptus, necdum imminens iudicium preparatione debita praevenit. Cumque mors speculum in eum jam vibrasse videretur, en nigri duo molossi ad lectulum adiunt, (terribile visu) animam utique opperientes ad Tribunal eam comitaturi. At verò moribundus exerta lingua, ad longitudinem prope pedis (sic scriptor loquitur) dehiscens, horribiliter expiravit.

Prov. c. 13. v. 4.

Apoc. c. 14. v. 7.

Igitur quod apocalypticus Angelus monet. Time te Dominum, & dare illi honorem, quia venit hora iudicii ejus.

§. V.

5. Petulantia carnis & luxuria. Res ipsa cātator ferit quā vior. Tempora non adducunt. Narrat Naucler. Chronogr. volum. 3. generat. 34. Lib. 3. de Virginit.

Q Vintum quod formidabile reddit hoc iudicium, est Petulantia carnis & luxuria. Haec non solum claudit oculos, sed obligat, ne iudicem venturum videant. Hic ego impurius vitae hominem iis vocibus compello, quas in Udonem Magdeburgensem Pontificem usurparas, ajunt: Vdo, Vdo cessa à ludo, satis lussisti Vdo. Sic ego: Cessa, impure, cessa cum Deo ludere; sat diu lusum est, cessa, & libidines tuas expia. Brevis aderit iudex, & pro his omnibus adducet te in iudicium. Ideo mature cogita qualem animum & quale corpus Deo tuo in reddenda ratione sis restitutus. Verissimè dixit Ambrosius: Qui dominari nescit cupiditatibus, is quasi equus rapitur indomitus: volvitur, obveritur, laniatur, affligitur.

Equus conductitius minimè tamen vitiosus, si pede claudus, aut dorso laesus, aut malè habitus & strigosus restituitur, is qui mutuum dedit, iure merito dicere solet: Non est meus hic equus, ego alium dedi; ego equum sine vitiis commodavi. Hoc tibi & iudex tuus, impure, objiciet: Non est meum hoc, quod reddis corpus; ego tibi castum purumque dedi: linguam à me manusque inattaminatas accepisti. Tu verò corpus immundum per libidinum sordes volutatum, spurciis plenum, tu linguam manusque impuras restituis. Animum ego tibi docilem & continentiae capacem credidi, tu refers luxuriam referentem. Redde quod debes.

Quid ad haec dicere habebit Veneris mancipium? Quod Jobus ingemiscens: Si repente, ait, interroget, quis respondebit ei? Ad rem nimis quam aperte Paulus: Omne peccatum, inquit, quodcumque fecerit homo, extra corpus est: qui autem fornicatur in corpus suum peccat. An nescitis quoniam membra vestra, templum sunt spiritus sancti qui in vobis est, quem habetis à Deo, & non estis vestri? Tu igitur qui ad

Job c. 9. v. 12. 1. Cor. c. 6. v. 18. & 19.

A Tribunal Christi stas, redde quod debes, redde corpus, redde manus, linguam & oculos, quales accepisti, non peiores, non immundiores.

Annas Seneca dicenti, neminem aliter quam quomodo natus est, exire à vitā: Falsum est, inquit, peiores morimur, quam nascimur. Nostrum istud non natura vitium est. Illa de nobis conqueri debet, & dicere: Quid hoc est? Sine cupiditatibus vos genui, sine timoribus, sine superstitione, sine perfidia, ceterisque pestibus. Quales intrastis, exite. Quod debetis, reddite. Sed heu tā securi non morimur quam nascimur, non tales eximus, quales intravimus, nec reddimus quod debemus. Quid enim verò impedit? Causa autem haec est, inquit Seneca, quod inanes omnium bonorum sumus, quorum, in suis vitā desiderio laboramus. Nemo quā bene vivat, sed quā diu, curat.

Seneca epist. 22. in fine.

Hoc proprium est hominis libidine insanientis, vitam vult longam, non castam, non emendatam. Sed tales ante iudicium subinde judicantur, perinde si diceret Deus: Praefinitum iudicii tempus expectare non possum: abruptenda est huic homini vita, ne nimium excresecat ejus luxuria.

Anno millesimo ducentesimo sexagesimo, Misnensis Sifridus Presbyter Misnensis, qui Compensum hist. ab orbe condito usque ad ann. 1307. scripsit Anno 1569. editus Lib. de hoc homine decretum sit, facile est judicare.

Georg. Scher. der Domini ca 1. Quadvag. cont. 3. mibi p. 347.

Recentius narrat non ignotus Ecclesiastes. Ante annos non multos Viennae homo impurus & libidine contaminatus à diabolo sub noctis initium è lecto extractus per fenestras in aërem, inde in viri primatis stabulum perductus est. Hic equi sudare & calcitrare, fabulum cum lumine currere. Interim cacodamon cum praeda sua avolans, in cellam miserum avexit, ibique in labrum atramento tectorio plenum coniecit. Dignissimum hominem libidinoso balneo. Inde miser ab accurrentibus extractus, in urbe Xenodochio curatus est. Res nota Viennae, plurium oculatis testimoniis firmata. En hi sunt revera, quod Angelus Tobiae dixit, quibus praevalere potest demonium: nam cum sua libidini vacent, sicut equus & mulus, quibus non est intellectus, habet potestatem demonium super eos.

Tob. c. 9. v. 16. & 17.

De aliis constat qui libidinis vitium saepius quidem, sed nunquam serio ejurarunt, in pristinas sordes identidem relapsi, demum morte subita extincti, ad iudicium heu penitus imparati, tot cooperiti flagitiis sunt abrepti. Vitium luxuriae horrendum profus ac parè insanabile malum est. Non enim (quod Oseas affirmat) dabant cogitationes suas, ut revertantur ad Deum suum: quia spiritus fornicationum in medio eorum, & Dominum non cognoverunt. Igitur voces meas repeto; Cessa impure, cessa cum iudice tuo ludere. Sat diu lusum est, cessa, & libidinem omnem ejura. Non parceret iudex rescipere nolenti.

Luxuria malum insanabile. Oseas c. 5. v. 4.

§. VI.

S Extum, quod singulare hoc iudicium reddit terrificum, est Gula, ebrietas, crapula. Rex Babylonius Balthasar dum saliare celebraret epulum, jam temulentus & bilaris praecipit, ut afferretur vasa aurea & argentea, quae asportaverat Nabuchodonosor pater ejus de templo quod fuit in Hierusalem. Bibebant autem vinum, & laudabant deos suos aureos, & argenteos, aereos, ferreos, ligneosque & lapideos. In eadem hora apparuerunt digiti, quasi manus hominis scribentis contra candelabrum in superficie parietis aule regie, & rex aspicebat articulos manus scribentis. Tunc facies regis commutata est, &

6. Gula, ebrietas, crapula.

Tribunal Christi. Liber I. Cap. IX.

109

est, & cogitationes ejus conturbabant eum, & compages re-
rum ejus solvebantur, & genia ejus ad se invicem collideban-
tur. Unde huic regi tantus pavor & terror? Ab unico
epistolio trium duntaxat vocalium: MANE, THECEL,
PHARES. Hoc epistolium ad omnes eos scribitur, qui
jam morituri citantur ad Judicium. Summa litterarum
hæc est.

MANE, Numeravit Deus regnum tuum, & com-
plevit illud. Vitæ tuæ dies ad ultimam usque horulam &
punctulum numerati & completi sunt. Arithmeticus
qui tibi & omnibus hominibus vivendi spatium per om-
nia omnino momenta adnumerat, & sententissimus est,
omnia in mensura, & numero, & pondere disponens, & consti-
tuens terminos qui præteriri non possunt.

THECEL, appensus es in staterâ. Hæc duas habet
lances, in unâ divinæ leges, in alterâ humanæ actiones
ponuntur, si hæc cum illis non conveniant, id libripens
non dissimulabit. Omnes actiones, in d & cogitationes
omnes improbæ velut adulterina moneta rejiciuntur.

PHARES, divisum est regnum tuum. Hactenus in
animum & corpus dominabaris, nunc partes istæ sejun-
gentur. Corpus tibi & vermibus, orco animus aut cœ-
lo assignabitur. Ergo dispone domui tuæ: in jus tibi
ambulandum, reddenda ratio, sententia expicienda est.

Scripturam hanc quæso sapius legamus, & vitæ bre-
vitatem attentius consideremus. Ab inferis clamant ca-
pti: Nos nati continud deservimus esse, in malignitate nostrâ
consumpti sumus.

§. VII.

Ergo sobrii estote, & vigilate, jam dies dicitur, jam di-
ca scribitur, ad Judicem jam vocamur.

Ebrietas vitiorum omnium periculosissimum vitium.
Nam si ebrius subito incursetur à morte, & ad Judi-
cium abripiatur, heu in recenti re, in ipsissimo scelere
deprehensus, quid Judici respondebit, æternæ mortis
reus! Idcirco Christus de Judicio futuro discens, il-
lud singularissimè monuit: Attendite vobis, ne forte gravetur
cora vestra in crapulâ & ebrietate, & curis hujus vitæ,
& superveniat in vos repentina dies ista. Hinc illi sanctorum

pavidam clamorem Clamat ad judicem Rex David: Non
intres in judicium cum servo tuo. Quacunque duxeris, prom-
ptus te sequar, Domine, pro te vinciri, verberari, morti
paratissimus, modò me in arcanum examinis conclave
non duxeris. Frustra preces, ductus est. Clamat Jobus:

Etiamsi habuero quippiam justum, non respondebo, sed meum ju-
dicem deprecabor. Clamat pro suis Ecclesia. Ante diem
rationis, donum fac remissionis. Hoc idem clamant
Ecclesiæ filii. Ne quando rapiat, ut leo animam nos-
tram: Ne forte tradat nos adversarius Judici: A timore

inimici eripe animam nostram. Clamat Chrysostomus:
Hominum judicium sæpe falluntur; sententia divina nec repre-
hendi unquam poterit, nec corrumpi. Clamat cum Jobo

Gregorius Præsul Romanus: Quid faciam cum surrexerit
ad judicandum Deus, & cum quaesierit, quid respondebo illi? An-
te diem rationis, donum fac remissionis. Hoc idem clamant
Ecclesiæ filii. Ne quando rapiat, ut leo animam nos-
tram: Ne forte tradat nos adversarius Judici: A timore

inimici eripe animam nostram. Clamat Chrysostomus:
Hominum judicium sæpe falluntur; sententia divina nec repre-
hendi unquam poterit, nec corrumpi. Clamat cum Jobo

Gregorius Præsul Romanus: Quid faciam cum surrexerit
ad judicandum Deus, & cum quaesierit, quid respondebo illi? An-
te diem rationis, donum fac remissionis. Hoc idem clamant

Ecclesiæ filii. Ne quando rapiat, ut leo animam nos-
tram: Ne forte tradat nos adversarius Judici: A timore
inimici eripe animam nostram. Clamat Chrysostomus:

Hominum judicium sæpe falluntur; sententia divina nec repre-
hendi unquam poterit, nec corrumpi. Clamat cum Jobo

Gregorius Præsul Romanus: Quid faciam cum surrexerit
ad judicandum Deus, & cum quaesierit, quid respondebo illi? An-
te diem rationis, donum fac remissionis. Hoc idem clamant

Ecclesiæ filii. Ne quando rapiat, ut leo animam nos-
tram: Ne forte tradat nos adversarius Judici: A timore
inimici eripe animam nostram. Clamat Chrysostomus:

Hominum judicium sæpe falluntur; sententia divina nec repre-
hendi unquam poterit, nec corrumpi. Clamat cum Jobo

Gregorius Præsul Romanus: Quid faciam cum surrexerit
ad judicandum Deus, & cum quaesierit, quid respondebo illi? An-
te diem rationis, donum fac remissionis. Hoc idem clamant

Ecclesiæ filii. Ne quando rapiat, ut leo animam nos-
tram: Ne forte tradat nos adversarius Judici: A timore
inimici eripe animam nostram. Clamat Chrysostomus:

Hominum judicium sæpe falluntur; sententia divina nec repre-
hendi unquam poterit, nec corrumpi. Clamat cum Jobo

Gregorius Præsul Romanus: Quid faciam cum surrexerit
ad judicandum Deus, & cum quaesierit, quid respondebo illi? An-
te diem rationis, donum fac remissionis. Hoc idem clamant

A met: Notum fac mihi Domine finem meum, & numerum
dierum meorum, quis est; ut sciam quid desit mihi. Horam
& momentum mei judicii nosse non cupio; scio enim
hoc te facere non solere, nec id mihi ut sciam expedire.
Sed agnoscam, ô Deus, vitæ vanitatem, vivam ut brevè
moriturus, conscientiam lustrum ut tibi judici paulò
post responsurus. Remitte ergo mihi, ut refrigerer priusquam
abeam, & amplius non ero.

Finio hoc caput cum geminâ præceptiunculâ. Pela-
gius narrat religiosum senem interrogatum à juve-
nitudo: Unde, Abba, cor meum tam durum est, ut nec
Deum quidem timeam. Huic senex promptè & inge-
nuè: Deum ideo non times, quia teipsum non increpas,
non arguis; Tibi ipsi omnia facillime credis: non corri-
petis à teipso. Hinc illa durities animi. Nosti primam
omnium originem nostram fuisse lutum. Hinc toti pa-
nè lutei sumus. At verò lutum hoc à sole vanæ Compla-
centiæ indurefcit. Hinc homo sibi placens, facile in saxum
obrigescit. Addidit senex: Memor esto quia te oportet
Deo ad Judicium occurrere.

En geminam & optimam præceptionem. Prima est, *Dua præ-*
Increpa, argue, judica teipsum, aliis benignus, tibi rigi- *ceptiones*
tus. Altera: Hoc secretum singulare Judicium assidue *ad Deum*
cogita. Omnipotentis & omnia inspicientis Judicium *timendum,*
non effugies.

CAPVT X.

Quæ potissimum Judicium istud mitigent; sen-
Quinam in ratione reddenda vitandi.

Experientiâ docemur verissimè dictum ab Annæo Epist. 6.
Philosopho: Homines amplius oculis quàm auribus cre-
dunt, quia longum iter est per præcepta, breve & efficax per
exempla. Multæ leges, morales res; exemplo instruere, ex-
peditum magisterium. Mofi Deus prolixum opus fa-
ciendum imperavit. Siquem tot vasa, tam variis ge-
neris, tot cortinas, tot candelabri partes, tot annulos, tot
tegumenta & velamina, tot alia utensilia fabrefieri di-
ctavit, ut humana memoria queri potuerit ac dicere:

Quis infinita hæc præcepta retineat? Ergo iter brevius
ingrediamur. Ergo mi Moses, Inspice, & fac secundum
exemplar, quod tibi in monte monstratum est. Sic errantem
aliquis in viâ expeditissimè docet, si dicat: En præcun-
tes istos: tu eos sequere, non errabis.

Omnes quotquot vivimus, in viâ sumus ad Judi-
cium: viâ prorsus variâ, quædam malæ & avie, quædam va-
riæ. Hic consulti sumus, eos omnino sequi qui
viam bonam rectâque caritatis exactius tenuerunt. De
quo nunc plura.

§. I.

Ex omni numero qui præscâ sanctitatem claruerunt,
duo solum sidera quæ viam nobis ad Judicium si-
gnant, contemplantur. Huius princeps Jobus, & Rex
Hierosolymæ David divini tribunalis observantissimi
fuerunt. De seipso Jobus: Semper enim, inquit, quasi tu-
mentes super me fluctus timui Deum, & pondus ejus ferre non
potui. Quid enim faciam cum surrexerit ad judicandum Deus?
& cum quaesierit, quid respondebo illi? Significatissimè &
cui cõtem-
plator;

cui merum. Quasi tumentes, ait, super me fluctus Judi-
cium meum formido.

Cum rapax flumen insolenter auctum jam ruptis ag-
geribus, aut in vicinam planitiem excurret, aut præceps
per saxa ruit: aut aquarum montem in domum invehit,

K

viator